

10. Аналіз сучасного стану кредитного ринку України

Інна Щербатюк, Ірина Біла

Національний університет харчових технологій

Вступ. Перехід від командно-адміністративної економіки до ринкової обумовив необхідність створення в незалежній Україні кредитного ринку для обслуговування потреб господарства. Адже розвиток національної економіки можливий лише за наявності й розвитку ринків засобів виробництва, предметів споживання, робочої сили, нерухомості, землі та ін. Усі ці ринки мають потребу в коштах, які може надати їм кредитний ринок.

Методи досліджень. Теоретичною основою дослідження став аналіз статистичної інформації із розвитку кредитного ринку України. При цьому використовувалися наступні методи: статистичний аналіз – для виявлення окремих аспектів (сторін) кредитного ринку; абстрактно-логічний – при формулюванні висновків і пропозицій.

Результати. Шлях формування кредитного ринку України виявився досить довгим і складним. Початковий етап формування кредитного ринку України збігся зі

становленням національної банківської системи, як основи кредитної системи, яка пройшла складний шлях в умовах розвитку національної економічної системи, високого рівня інфляції та зтяжної системної кризи в суспільстві.

Початок нового тисячоліття відзначився бурхливим розвитком кредитного ринку України. Цьому сприяло економічне піднесення при помірній інфляції, стабільність національної грошової одиниці та валютного курсу. Також важливе значення мало підвищення фінансової стабільності банківської системи, рівня її конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках, посилення впливу банківської системи на соціально-економічний розвиток країни й забезпечення прогресивних структурних перетворень.

Інтенсивне кредитування банками економіки виступило одним із головних чинників високих темпів економічного зростання України у 2001-2007 рр. Аналіз сучасного стану кредитного ринку України після фінансової кризи 2008-2009 рр., за даними Національного банку України, дозволив зробити такі висновки:

1. на сучасному кредитному ринку України сформувалися негативні тенденції зниження обсягів кредитування (загальний обсяг кредитів, наданих в економіку комерційними банками у 2011 р., склав 825,3 млрд. грн., що дорівнювало 109,3% від рівня попереднього року, а у 2012 р. обсяг кредитів вже зменшився і склав 815,3 млрд. грн.), що спричинило зниження ефективності реалізації кредитного потенціалу банківської системи, оскільки активи банків продовжували зростати;

1. позитивним є те, що більшими обсягами кредитуються суб'єкти господарювання (обсяг кредитування нефінансованих корпорацій за 2009-2012 рр. зріс на 31%), що свідчить про сприяння банків економічному розвитку, в той же час розширення потребує сегмент кредитування фізичних осіб, що сприятиме формуванню нових можливостей реалізації кредитного потенціалу;

— щороку зростають обсяги та частка кредитування в національній валюті (за 2008-2012 рр. обсяги кредитування в іноземній валюті знижувалася, а в національній зростали на 140 %), має місце суттєва доларизація кредитів, що зумовлює високі кредитні та валютні ризики;

— після фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. сформувався короткостроковий характер кредитування, що знижує ефективність кредитної політики банків (протягом 2007-2008 рр. переважали довгострокові кредити, причому у 2007-2008 рр. на їх частку приходилось більше 60 %, тоді як після фінансово-економічної кризи обсяги та частка довгострокових кредитів щороку знижувалася, й у 2012 р. вона становила лише 48,4 %);

— у галузевій структурі кредитування переважає кредитування нематеріальної сфери (частка кредитів наданих в економіку найбільша у 2012 р. становила у торгівлі – 36,4 % від загальної кількості наданих кредитів, в операціях з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям – 17,4%) та має місце недостатнє кредитування промислового сектора, за таких обставин важко очікувати високих темпів економічного росту та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної промислової продукції, оскільки недостатніми темпами відбуватиметься інноваційний розвиток;

— ринок кредитів більшості регіонів України є незначним за обсягами та слабо розвинутим, більше 75% кредитів, наданих нефінансовим корпораціям зосереджено в двох областях України (у 2012 р. у Київській області та у м. Києві – 54,32% всіх наданих кредитів, у Дніпропетровській – 19,82%), а це свідчить про незбалансованість кредитного ринку за регіонами [1].

Висновки. Основними пріоритетами для стабілізації та подальшого розвитку кредитування ринку України має бути: нарощування кредитного потенціалу банківської системи; розвиток ринку споживчого кредитування; розширення асортименту кредитних послуг; налагодження партнерських взаємовідносин між банками та господарюючими суб'єктами; збільшення обсягів довгострокового кредитування; збільшення обсягів кредитування в національній валюті та зменшення рівня кредитної доларизації; освоєння банками кредитних ринків регіонів із низькими обсягами кредитування.

Література

1. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>